

Als secundaire school ondervinden we de invloed van AI op elk niveau, in elk vak, bij elke leerling en elke leerkracht. De kansen en gevaren die dit met zich meebrengt, vragen om een schoolbrede aanpak. Deze visietekst kadert eerst de context waarop de aanpak gebaseerd is, gevolgd door de eigenlijke uitgangspunten van onze visie. Vervolgens bespreekt de tekst de gevolgen voor alle betrokkenen en de acties die ondernomen zullen worden.

1. Context

a. De Europese AI Act

De Europese AI Act is in 2024 van kracht geworden en categoriseert AI-toepassingen volgens hun risiconiveau. Het onderwijs wordt geclassificeerd als "hoog risico"-gebied, vergelijkbaar met de gezondheidszorg en financiële dienstverlening.

Concrete implicaties voor onze school:

- Alle gebruikers (leerkrachten en leerlingen) moeten beschikken over adequate AI-geletterdheid
- AI-systemen die worden gebruikt voor evaluatie of leerlingvolgsystemen moeten transparant en controleerbaar zijn
- Menselijk toezicht op AI-systemen is verplicht, met mogelijkheid tot interventie bij onregelmatigheden

b. Leeftijdsgrenzen voor AI-tools

Elk softwareprogramma moet in zijn EULA (end-user license agreement) omschrijven vanaf welke leeftijd het programma gebruikt mag worden. Op dit moment zijn volgende EULA's van toepassing:

Systeem	Leeftijdsgrens
ChatGPT (Open AI)	van 13 tot 18 jaar met ouderlijke toestemming
Claude (Anthropic)	18 jaar
Gemini (Google)	van 13 tot 18 jaar met ouderlijke toestemming
Copilot (Microsoft)	van 13 tot 18 jaar met ouderlijke toestemming
Llama (Meta)	van 13 tot 18 jaar met ouderlijke toestemming
Mistral (Mistral AI)	van 13 tot 18 jaar met ouderlijke toestemming
Perplexity (Perplexity AI)	van 13 tot 18 jaar met ouderlijke toestemming
DeepSeek	Onder 18 enkel met ouderlijke toestemming
Grok (X)	Onder 18 enkel met ouderlijke toestemming

c. AI-geletterdheid

We baseren ons op het UNESCO-raamwerk dat de kerncompetenties voor leerlingen en leerkrachten duidt.

Table 1. AI competency framework for students

Competency aspects	Progression levels		
	Understand	Apply	Create
• Human-centred mindset	• Human agency	• Human accountability	• Citizenship in the era of AI
• Ethics of AI	• Embodied ethics	• Safe and responsible use	• Ethics by design
• AI techniques and applications	• AI foundations	• Application skills	• Creating AI tools
• AI system design	• Problem scoping	• Architecture design	• Iteration and feedback loops

Table 1. The AI competency framework high-level structure: aspects and progression levels

Aspects	Progression		
	Acquire	Deepen	Create
1. Human-centred mindset	Human agency	Human accountability	Social responsibility
2. Ethics of AI	Ethical principles	Safe and responsible use	Co-creating ethical rules
3. AI foundations and applications	Basic AI techniques and applications	Application skills	Creating with AI
4. AI pedagogy	AI-assisted teaching	AI-pedagogy integration	AI-enhanced pedagogical transformation
5. AI for professional development	AI enabling lifelong professional learning	AI to enhance organizational learning	AI to support professional transformation

d. AI Literacy Framework

Voor de verdere ontwikkeling van de verticale leerlijn (ten vroegste vanaf schooljaar 2026-2027) baseren we ons op het AI Literacy Framework van de Europese Commissie. In schooljaar 2025-2026 nemen we de tijd om in kaart te brengen welke collega/welk vak precies wat doet op vlak van AI. In 2026 heeft dit framework zijn finale vorm gekregen en hiermee gaan we in het schooljaar 2026-2027 aan de slag.

e. Eigen schoolvisie

Deze aanpak past verder in onze pedagogische visie, waar we aandacht hebben voor:

- 1) Leren & Ontwikkelen
We bevorderen de AI-geletterdheid met aandacht voor mogelijke valkuilen. We starten vanuit de beginsituatie van elke leerling en begeleiden hen in het kritisch en verantwoord gebruiken van AI-tools. AI wordt ingezet om leerlingen te helpen hun talenten te ontwikkelen, niet om het leerproces over te nemen.
- 2) School in dialoog
Transparante communicatie over AI-gebruik tussen alle betrokkenen. We betrekken leerlingen, ouders en leerkrachten actief in de beslissingen rond AI-beleid.
- 3) School met respect
Bewustzijn van risico's zoals deepfakes en misbruik. AI mag niet gebruikt worden om anderen te misleiden of te kwetsen. We tonen respect voor intellectueel eigendom en vermijden plagiaat.
- 4) School met open blik
AI als maatschappelijk thema met ethische dimensies. We reflecteren over de impact van AI op mens en samenleving. We behandelen thema's zoals privacy, algoritme-bias, en de rol van technologie in duurzaamheid en burgerzin. Leerlingen leren kritisch na te denken over hun digitale voetafdruk.

2. Uitgangspunten

Het AI-gebruik van alle betrokkenen op het MCR moet **transparant** en **weloverwogen** zijn. Wat bedoelen we daarmee?

A) Transparant – Van leerkracht naar leerling

Een leerling aan het MCR moet

- voor elke opdracht die hij/zij digitaal maakt,
 - voor elke opdracht waar hij of zij thuis aan kan werken,
- duidelijk weten in welke mate hij/zij gebruik mag/moet maken van AI-toepassingen.

Die communicatie mag niet leerkracht-afhankelijk zijn en is ingebed in de schoolbrede AI-wijzer. (zie 4.a)

B) Transparant – Van leerling naar leerkracht

Een leerling die met AI heeft samengewerkt, moet dit eerlijk vermelden op een juiste en duidelijke manier. Die communicatie mag niet leerling-afhankelijk zijn en is ingebed in de schoolbrede AI-wijzer. (zie 4.c)

Een leerling houdt verder zijn/haar AI-interacties bij. Zo kan er bij twijfel gekeken worden naar chatgeschiedenis of kan de chatgeschiedenis gebruikt worden om aan AI-geletterdheid te werken.

C) Weloverwogen

Aan het MCR proberen we iedereen weloverwogen gebruik te laten maken van AI-systemen. We zetten enerzijds in op correct gebruik, zodat het gebruikt kan worden als studeertool of als hulpmiddel voor andere onderwijstaken. Anderzijds zetten we in op bewustwording rond ethische bezwaren (bias, ecologie, hallucinaties, copyright, privacy, macht, emotionele ontwrichting en afhankelijkheid).

Op basis van de leeftijdsgrenzen die geformuleerd zijn in de EULA's, laten we leerlingen op onze school met Mistral, Gemini, ChatGPT en Perplexity werken. De ouders van leerlingen geven hier goedkeuring voor, wat geregistreerd wordt in het LVS.

Zo pogen we om elke gebruiker eerst te laten reflecteren welk digitaal hulpmiddel het meest gepast is voor een bepaalde opdracht. Als AI gebruikt wordt, proberen we hen te begeleiden in een juiste en bewuste keuze, onder andere qua strategie & tools.

3. Gevolgen

Deze uitgangspunten, waarin we het gebruik van AI zeker niet weren in onze onderwijspraktijk, hebben enkele gevolgen voor de verschillende betrokkenen aan onze school.

A) Leerkrachten

Leerkrachten zullen

- actief moeten nadenken over de opdrachten binnen hun horizontale en verticale leerlijn en vervolgens aanpassingen maken.
- aan de hand van AI-wijzer transparant communiceren met de leerlingen over het al dan niet gebruiken van AI.
- zelf duidelijk maken aan leerlingen wanneer ze gebruik maken van AI.
- geen gebruik maken van "AI-detectie-tools", zoals ZeroGPT, want die werken onvoldoende betrouwbaar. Andere indicatoren kunnen wel gebruikt worden.
- rekening houden met de GDPR-maatregelen en niet blindelings puntenboeken en andere gegevens van leerlingen aan een AI-systeem geven.
- leerlingen moeten helpen om totale afhankelijkheid van zo'n systeem te voorkomen.

B) Leerlingen

Leerlingen zullen

- tegen het einde van het secundair onderwijs AI zo goed mogelijk inzetten om hen te ondersteunen in hun leerproces.
- op een bewuste manier gebruik maken van de nodige digitale tools.

C) Directie

De directie en coördinatie zal

- naast de didactische inbedding van AI, ook rekening moeten houden met de pedagogische inbedding. (bijvoorbeeld: deepfakes)
- ruimte moeten voorzien voor een AI-coördinator of de inbedding van AI in het pedagogische ICT-team.

D) Pedagogisch ICT-Team/AI-coördinator

Het pedagogisch ICT-Team/de AI-coördinator zal

- infosessies en workshops voorzien voor leerkrachten.
- een algemene website ontwikkelen voor leerkrachten, zodat alle collega's te allen tijde aan heldere informatie kan.
- de verticale leerlijn voor leerlingen uitwerken op het MCR, gebaseerd op het AI Literacy Framework van de EU.
- leerlingen informeren in workshops/infosessies.
- in kaart brengen wie wat doet op vlak van AI en hoe dat in de verticale leerlijn past.
- ouders informeren in een infosessie.
- de implementatie van AI verder opvolgen.

E) Ouders

Ook de ouders moeten betrokken worden in onze visie. Door onze keuzes te begrijpen, kunnen de ouders

- mee de leervaardigheden van onze leerlingen ondersteunen.
- ook thuis de discussie verder aangaan en zo het debat over AI breder trekken.

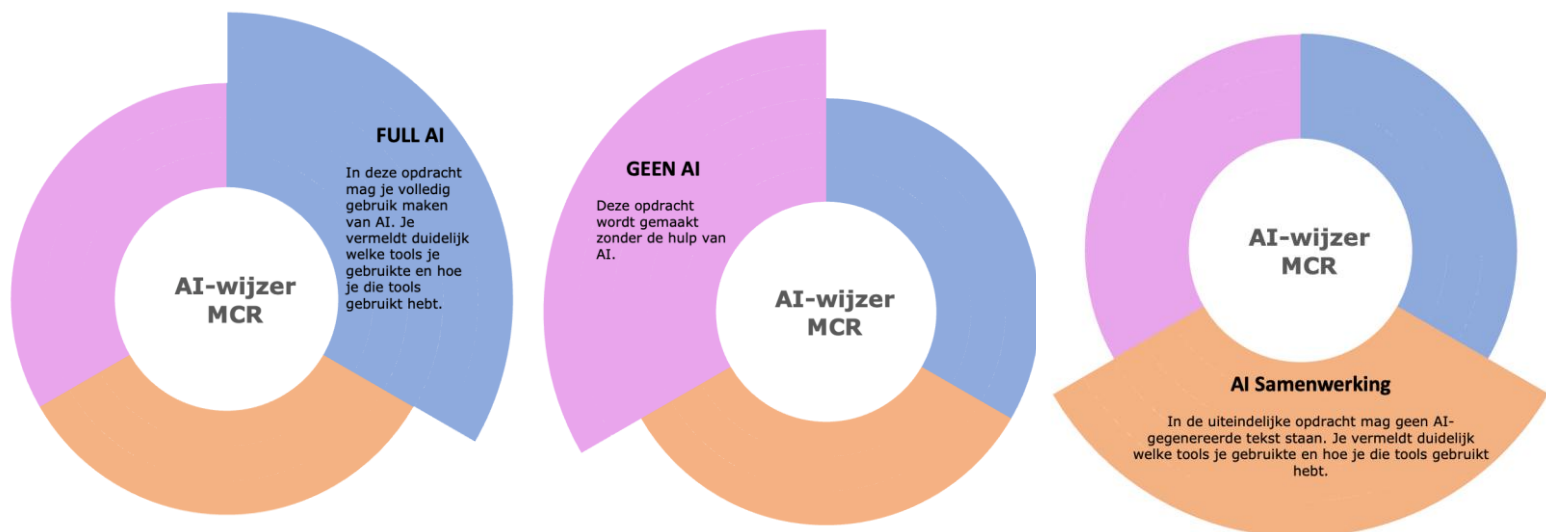
4. Acties

A) AI-wijzer

Onze AI-wijzer is gebaseerd op het AIAS-model van Perkins, Furze, Roe & MacVough (2024), maar is verder aangepast aan onze context.

1	Geen AI	Deze opdracht wordt gemaakt zonder de hulp van AI. Het is belangrijk dat je enkel je eigen kennis, begrip en vaardigheden gebruikt.
2	AI Samenwerking	In deze opdracht mag je samenwerken met AI voor je planning, om te brainstormen of om je tekst te laten verbeteren. In de uiteindelijke opdracht mag geen AI-gegenereerde tekst staan. Je vermeldt duidelijk welke tools je gebruikte en hoe je die tools gebruikt hebt.
3	Full AI	In deze opdracht mag je volledig gebruik maken van AI, maar jij blijft de eindverantwoordelijke van je opdracht. Je bent als leerling zelf verantwoordelijk voor mogelijke fouten die het systeem maakt. Je vermeldt duidelijk welke tools je gebruikte en hoe je die tools gebruikt hebt.

Leerkrachten kunnen verder volgende icoontjes gebruiken op hun opdrachten.

B) Verticale leerlijn

De leeftijdsgrenzen van de tools komen momenteel niet overeen met de realiteit. We weten dat leerlingen al in de eerste graad experimenteren met de verschillende AI-toepassingen. Verder is het een belangrijke taak van een school om leerlingen klaar te maken voor de toekomst. Het vlotte en correcte gebruik van AI zal een belangrijke digitale vaardigheid zijn om (en is dat al).

B.1. Eerste jaar

In het eerste jaar vermijden we het actief gebruiken van AI-tools, in overeenstemming met met de leeftijdsgrenzen. Er kunnen uitzonderingen gemaakt worden, zoals het gebruik van Canva en geïntegreerde AI-tools.

B.2. Tweede jaar

In het tweede jaar willen we voornamelijk inzetten op **AI als studeertool**. Hoe kunnen deze toepassingen hen helpen om zelf toetsen te genereren, hen extra uitleg te geven over leerstof of om hen te voorbereiden voor spreekbeurten?

Verder willen we leerlingen in het tweede jaar informeren over de ethische implicaties van AI-gebruik.

We willen vermijden dat leerlingen in de eerste graad AI al gebruiken om het nodige studeer- en schrijfwerk uit de weg te gaan. Daarom worden er geen opdrachten aangeboden door collega's waar leerlingen AI kunnen gebruiken. Zo zal het schrijven van een tekst altijd in gecontroleerde setting gebeuren. Alle opdrachten in de eerste graad zullen dus een paarse, 1: Geen AI (zie AI-wijzer) krijgen. Enkel creatieve opdrachten kunnen hier een uitzondering op vormen.

B.2. Tweede graad

In de tweede graad willen we de leerlingen verder ondersteunen met AI als studeertool. We bouwen ook verder op de algemene info die leerlingen gekregen hebben in de 1e graad en breiden die uit met de werking van AI. Zo blijven ze gedurende hun carrière ook geüpdatet.

Daarnaast laten we hen ook opdrachten maken met AI. De leerkracht in kwestie bepaalt in hoeverre de eindopdracht gegenereerd mag zijn door AI. Op basis van de evaluatiecriteria bepaalt de leerkracht zelf of het 2: AI Samenwerking of 3: Full AI is (zie AI-wijzer) In de evaluatie moet er vooral aandacht zijn voor het proces van het werk van de leerling.

Als AI gebruikt wordt, ligt de nadruk steeds op de eindverantwoordelijkheid van de leerling. Die leerling moet een opdracht tot een goed einde zien te brengen en moet op een efficiënte manier gebruik kunnen maken van de nodige digitale tools.

B.3. Derde graad

In de derde graad laten we leerlingen grotere opdrachten maken met behulp van AI. De leerkracht in kwestie bepaalt in hoeverre de eindopdracht gegenereerd mag zijn door AI. Op basis van de evaluatiecriteria bepaalt de leerkracht zelf of het 2: AI Samenwerking of 3: Full AI is (zie AI-wijzer) In de evaluatie moet er voldoende aandacht zijn voor het proces van het werk van de leerling.

Als AI gebruikt wordt, ligt de nadruk steeds op de eindverantwoordelijkheid van de leerling. Die leerling moet een opdracht tot een goed einde zien te brengen en moet op een efficiënte manier gebruik kunnen maken van de nodige digitale tools.

C) Verwijzen naar AI

Iedereen die AI gebruikt aan het MCR, moet die transparant vermelden in het eindproduct. Je doet dat als volgt:

Nummer de AI-tools die je hebt gebruikt. Geef de naam, versie, relevante details en hoe je de tool gebruikt hebt. Gebruik deze nummers consistent doorheen je je opdracht, zodat het helder is in welke delen van de opdracht AI-gebruikt is.

Voorbeeld:

- Tool 1: ChatGPT, versie 4.0 (premium), gebruikt voor tekstgeneratie.
- Tool 2: Grammarly, versie 2023, gebruikt voor taalkundige correcties.
- Tool 3: Perplexity, premium, gebruikt voor literatuuronderzoek.

D) Ondersteuning schooljaar 2026-2027

Volgende acties worden verder ondernomen ter ondersteuning van leerkrachten, leerlingen & ouders:

- 1) Ontwikkeling website als terugvalbasis
- 2) Infosessies, workshops en seminaries voor leerkrachten: nieuwste updates uit AI-veld & uitwisselen best practices.
- 3) Infosessie voor ouders
- 4) 'Leren studeren' met AI uitwerken (in samenwerking met Nele Maes)
- 5) Perron 2 en Perron 4: cursusontwikkeling over AI
- 6)** Integratie van AI-opdrachten in kaart brengen en toetsen aan doelstellingen AI Literacy Framework

5. Bronnen

In deze tekst is er gebruik gemaakt van Claude Sonnet 5 voor stilistische en taalkundige feedback.

De Jong, W. (2024, december 16). *EU AI Act en onderwijs*. Drakenvlieg Substack.
<https://drakenvlieg.substack.com/p/eu-ai-act-en-onderwijs>

De Wachter, L., Fizez, K., van Soom, C., & De Groef, B. (z.d.). *Wetenschappelijk schrijven in tijden van AI*. Owl Press.

Europese Unie. (2024). *Verordening (EU) 2024/1689 betreffende artificiële intelligentie* [PDF]. Official Journal of the European Union. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401689

Furze, L. (2024, augustus 28). *Updating the AI assessment scale*.
<https://leonfurze.com/2024/08/28/updating-the-ai-assessment-scale/>

Last, B., Boomsma, I., & Laval, J. (2024). *Beter leuker sneller*. Boom.

Last, B., & Sprakel, T. (2023). *Chatten met Napoleon*. Boom.

Mollick, E. (2024). *Co-Intelligence: Living and working with AI*. WH Allen.

Montfort. (z.d.). [PDF document].
https://www.montfort.be/files/ugd/a37ceb_6ff5f6fb9edf48878f6cf7c8a3e23b48.pdf

OECD (2025). *Empowering learners for the age of AI: An AI literacy framework for primary and secondary education (Review draft)*. OECD. Paris. <https://ailiteracyframework.org>

One Useful Thing. (z.d.). *Which AI to use now: An updated, opinionated guide*.
<https://www.oneusefulthing.org/p/which-ai-to-use-now-an-updated-opinionated>

UNESCO. (2024). *AI and education: Rethinking teaching and learning with AI* [PDF].
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000391105>

UNESCO. (2024). *Artificial intelligence and education: A critical view through a capabilities lens*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000391104>